

Antoni Mironowicz, *The Orthodox Heritage. A Few Academic Works about the History of the Orthodox Church in Poland*, Supraśl 2007, ss. 165.

Doskonale znany w nauce polskiej i zagranicznej badacz dziejów Kościoła prawosławnego w Rzeczypospolitej i krajów ościennych napisał kolejną bardzo potrzebną książkę. Tym razem nie jest to monografia a dziesięć artykułów naukowych z dziejów Kościoła prawosławnego opatrzonych wstępem i podsumowaniem: *The Orthodox Church in the Twenty Century*; *Church Unions and their Consequences in Poland*; *Connections between Orthodox Church in the Balkans and Poland*; *The Origins of Orthodox Brotherhoods in Poland*; *Orthodoxy and Uniats at the end of the Sixteenth Century and during Seventeenth Century in the Polish-Lithuanian Commonwealth*; *The Activities of the Patriarch Teofanes III in the Polish-Lithuanian Commonwealth*; *Orthodox Culture in the Former Polish-Lithuanian Commonwealth*; *Orthodox Centers and Organizations in Podlachia the Mid-sixteenth through the Seventeenth Century*; *Identity and Tolerance as Understood by the Orthodox Monks from Supraśl in the 16th Century*; *The Destruction and Transfer of Orthodox Church Property in Poland, 1937-1939*. Profesor Antoni Mironowicz kolejny raz wypełnia lukę w badaniach historycznych nad dziejami chrześcijaństwa wschodniego. Wybór tak szerokiego spektrum tematycznego wyłącznie potwierdza niejednokrotnie podkreślaną przez autora tezę, że obecność w Rzeczypospolitej Kościoła prawosławnego stanowi znaczący wkład w jej dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i polityczne. Chrześcijaństwo wschodnie tak silnie związane z mniejszościami narodowymi (Białorusinami, Ukraińcami) zamieszkującymi przede wszystkim wschodnie obszary Rzeczypospolitej wpływało i nadal silnie oddziałuje na politykę wewnętrzną i zewnętrzną państwa polskiego. Przedstawienie dziejów chrześcijaństwa w Polsce musi uwzględniać religijną tradycję Białorusinów, Ukraińców, a także Litwinów. Dzieje Rzeczypospolitej niejednokrotnie wpływały na zmiany położenia prawno-państwowego Kościoła prawosławnego, jego strukturę organizacyjną, niezależność oraz rolę w życiu społecznym.

Za najcenniejszy artykuł tej rozprawy naukowej moim zdaniem należy uznać *Orthodoxy and Uniats at the end of the Sixteenth Century and during Seventeenth Century in the Polish-Lithuanian Commonwealth*, który przedstawia wzajemne relacje pomiędzy społecznością prawosławną i unicką w XVII stuleciu w Rzeczypospolitej, bowiem ów artykuł stanowi podsumowanie wieloletnich badań profesora Antoniego Mironowicza prezentowanych w jego licznych publikacjach naukowych na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Za równie nowatorski i warty głębszej analizy przez czytelniki-

ka należy uznać artykuł *Orthodox Culture in the Former Polish-Lithuanian Commonwealth*, poświęcony kulturze prawosławnej w Wielkim Księstwie Litewskim i Koronie Polskiej. Powyższy artykuł jest pierwszą w języku angielskim publikacją, która w tak szerokim spektrum pokazuje wkład społeczeństwa prawosławnego i jego Kościoła w dziedzictwo kulturowe i tożsamość narodów Europy Środkowo-Wschodniej. W tym miejscu należy sięgnąć po artykuł *Connections between Orthodox Church in the Balkans and Poland*, dotyczący wzajemnych kontaktów pomiędzy społeczeństwem prawosławnym w Polsce i na Bałkanach, bowiem jest to pierwsza próba podsumowania tych kontaktów tak silnie występujących od czasów średniowiecza po współczesność. Równie cenny jest artykuł omawiający dzieje Kościoła prawosławnego w Polsce w XX w. *The Orthodox Church in the Twenty Century*. Za najcenniejsze fragmenty owego artykułu należy uznać przedstawienie najnowszych faktów z życia Kościoła prawosławnego, m.in. wizyty patriarchów, stan szkolnictwa cerkiewnego. Warto jednak w tym artykule poszerzyć zawartość wybranej bibliografii. Czytelnik powinien także zwrócić uwagę na artykuł poświęcony uniom kościelnym, które miały miejsce w Rzeczypospolitej i ich konsekwencjom dla życia religijnego, politycznego, społecznego. W pracy znajdują się również dwa artykuły poświęcone Podlasiu. W jednym z nich autor omawia organizację Kościoła prawosławnego w XVI-XVII stuleciu, a w drugim przybliży tożsamość mnichów supraskich w XVI w. i ich aktywność w życiu Cerkwi. Na zakończenie wartym polecenia jest artykuł omawiający zniszczenie i przejmowanie majątków Kościoła prawosławnego w latach 1937-1939. Artykuł ten, jak podkreśla profesor Antoni Mironowicz, stanowi jedną z najsmutniejszych kart w dziejach naszego państwa.

Urszula Pawluczuk
(Białystok)

Księgarnie prowadzące ciągłą sprzedaż publikacji BTH

Białystok

AKCENT, ul. Rynek Kościuszki 17

Warszawa

Główna Księgarnia Naukowa im. B. Prusa, ul. Krakowskie Przedmieście 7

LIBER, ul. Krakowskie Przedmieście 24

LIBER, ul. Dobra 56/66 (gmach Biblioteki Uniwersyteckiej)

Poznań

Poznańska Księgarnia Naukowa „Kapitałka”, ul. Mielżyńskiego 27/29

Mińsk (Białoruś)

www.knihi.net; tel. 643 57 33; Кнігі поштай, 220 050 Мінск, п/с 333

Выданні Беларускага Гістарычнага Таварыства

„Białoruskie Zeszyty Historyczne — Беларускі Гістарычны Зборнік”, nr 1-28 Białystok 1994-2007 — red. J. Kalina (nr 1-4), E. Mironowicz (nr 5-28); nr 1, 2 — прададзеныя.

Wiesław Choruży, *Białoruski drugi obieg w Polsce 1981-1990*, red. E. Mironowicz, Białystok 1994, ss. 148, ілюстр. Прададзеная.

Irena Matus, *Wieś Strzelce-Dawidowicze w tradycji historycznej*, red. O. Łatyszonek, Białystok 1994, ss. 234, ілюстр. Прададзеная.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Dzieje Cerkwi w Bielsku Podlaskim*, red. A. Mironowicz, Białystok 1995, ss. 193, ілюстр. Прададзеная.

Oleg Łatyszonek, *Białoruskie formacje wojskowe 1917-1923*, Białystok 1995, ss. 273, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 23 зл.

Białorusini i stosunki polsko-białoruskie na Białostocczyźnie 1944-1956, tom I: sierpień 1944 — grudzień 1946, część 1: sierpień 1944 — grudzień 1945, opr. S. Iwaniuk, Białystok 1996, ss. 256, цана з коштам пасылкі 10 зл.; część 2: styczeń — grudzień 1946, Białystok 1998, ss. 233. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Helena Głogowska, *Białoruś 1914-1929. Kultura pod presją polityki*, Białystok 1996, ss. 238, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 23 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Orla na Podlasiu. Dzieje Cerkwi, miasta i okolic*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 1997, ss. 194, ілюстр. Прададзеная.

Antoni Mironowicz, *Teodozy Wasilewicz, archimandryta słucki, biskup białoruski*, Białystok 1997, ss. 71. Цана з коштам пасылкі 7 зл.

Księga cudów przed ikoną Matki Bożej w Starym Korninie dokonanych, oprac. A. Mironowicz, Białystok 1997, ss. 201. Цана з коштам пасылкі 30 зл.

Першы з'езд беларусаў свету (8-10 ліпеня 1993 г., г. Мінск). Матэрыялы і дакументы, укладальнік Г. Сурмач, Мінск 1997, ss. 335, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 12 зл.

Antoni Mironowicz, *Życie monastyczne na Podlasiu*, Białystok 1998, ss. 118. Цана з коштам пасылкі 15 зл.

Antoni Mironowicz, *Metropolita Józef Nielubowicz Tukalski*, Białystok 1998, ss. 127. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Parafia Ryboły*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 1999, ss. 210, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Анеля Катковіч, Вераніка Катковіч-Клентак, *Успаміны*, рэд. Л. Глагоўская, В. Харужы, Беласток 1999, ss. 142, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Antoni Mironowicz, *Sylwester Kossow, biskup białoruski, metropolita kijowski*, Białystok 1999, ss. 144. Цана з коштам пасылкі 4 зл.

„Наш Радавод. Кніга 8. Беларусы і палякі: дыялог народаў і культур. X-XX ст.”, рэдактары: Д. Караў, А. Латышонак, Гродна — Беласток 1999 (2000), ss. 628. Цана з коштам пасылкі 35 зл.

Eugeniusz Mironowicz, *Polityka narodowościowa PRL*, red. O. Łatyszonek, Białystok 2000, ss. 285. Цана з коштам пасылкі 35 зл.

Irena Matus, *W Puchlach, Stawku, Trześciance. Z dziejów oświaty ludu białoruskiego na Podlasiu*, red. D. Wysocka, Białystok 2000, ss. 176, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Małgorzata Moroz, „*Krynica*”. *Ideologia i przywódcy białoruskiego katolicyzmu*, red. E. Mironowicz, Białystok 2001, ss. 230. Цана з коштам пасылкі 15 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Pasynki i okolice*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 2001, ss. 282, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 14 зл.

Мар’ян Пецюкевіч, *Кара за службу народу. Абрэскі сьвільнага жыцця*, Беласток 2001, ss. 200, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Piotr Sierhijewicz 1900-1984. *Ze zbiorów prywatnych*, Gdańsk — Sopot — Gdynia 2002, ss. 24, каталёг выстаўкі. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Jan Tarasiewicz/ Ян Тарасевіч, *Pieśń miłości. Utwory na fortepian pod redakcją Ihara Alounikava/ Песня кахання. Творы для фартэп’яна пад рэдакцыяй Ігара Алоўнікава*, Мінск — Беласток 2002, ss. 132. Цана з коштам пасылкі 10 зл.

Antoni Mironowicz, *Józef Bobrykiewicz, biskup białoruski*, Białystok 2003, ss. 214. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

Мікола Шкялёнак, *Беларусь і суседзі*, Беласток 2003, ss. 300. Цана з коштам пасылкі 20 зл.

Aniela Kotkowicz, Weronika Kotkowicz-Klenta, *Od Budławia do GUŁagu*, red. H. Głogowska, W. Choruży, Białystok 2003, ss. 140. Цана з коштам пасылкі 8 зл.

Antoni Mironowicz, *Sylwester Czetwertyński, biskup białoruski*, Białystok 2004, ss. 158. Цана з коштам пасылкі 5 зл.

Ціна Клыкоўская, *Саюз Беларускай Моладзі. Вяртаньне з забьцьця*, Беласток 2004, ss. 228. Цана з коштам пасылкі 20 зл.

Мар'ян Пецокевіч (Marian Pieciukiewicz), *Лісты. Listy (1956-1982)*, Беласток 2005, ss. 156, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 16 зл.

o. Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, *Szczyty. Dzieje wsi i parafii*, Bielsk Podlaski — Ryboły — Białystok 2005, ss. 434, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 30 зл.

Antoni Mironowicz, *Kościół prawosławny w Polsce*, Białystok 2006, ss. 918. Прададзеная.

Viktor Stachwiuk, *Siva zozula*, Білостуок 2006, ss. 196, ілюстр. Цана з коштам пасылкі 14 зл.

Antoni Mironowicz, *Serafion Polchowski, władyka białoruski*, Białystok 2007, ss. 166. Цана з коштам пасылкі 9 зл.

Publikacje BTH można zamawiać drogą elektroniczną
wchoruzy@poczta.onet.pl albo bzh@neostrada.pl
lub faksem: 085 744 61 11

Sprostowanie

Autorem opublikowanego w 28 numerze „Białoruskich Zeszytów Historycznych” artykułu „Kościół prawosławny w PRL w okresie stalinowskim” jest **Mariusz Andrejczuk**. Serdecznie przepraszamy Autora za zniekształcenie jego nazwiska.

Redakcja